

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ทำให้อาหารไม่พอเพียงจำเป็นต้องผลิตอาหารเพิ่มขึ้น การเพิ่มผลผลิตจำเป็นต้องใช้สารเคมีเพิ่มขึ้นทำให้เกิดการตกค้างในดิน ปนเปื้อนน้ำ อากาศ เนื่องจากพืชใช้สารเคมีสังเคราะห์เพื่อการเจริญเติบโตและผลิตเพียงร้อยละ 20 – 30 ที่เหลือร้อยละ 70 – 80 ตกค้างอยู่ในดิน น้ำและสิ่งแวดล้อม และกลับเข้าไปเจือปนสะสมในอาหารของมนุษย์ เมื่อมนุษย์รับประทานอาหารที่มีสารปนเปื้อนเหล่านั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้มนุษย์ล้มป่วยเป็นโรคร้ายแรงและถึงแก่ชีวิต (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย, 2550: ออนไลน์)

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์อาหารที่ติดป้ายว่า “ทำจากกระบวนการธรรมชาติ 100%” หรือ “เกษตรอินทรีย์” หรือ “ปลอดสารพิษ” กำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น เพราะผู้บริโภคทั่วโลกโดยเฉพาะชนชั้นกลางผู้มีการศึกษามีความตื่นตัวเรื่องสุขภาพกันค่อนข้างมาก ข้อมูลส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นแล้วว่าที่ผ่านมารวมวิธีเพาะปลูกแบบ “พืชเชิงเดี่ยว” ในอุตสาหกรรมอาหารที่เน้นการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทั้งผู้ปลูกและผู้บริโภค ยังไม่นับประเด็นเกี่ยวกับพืชดัดแปลงพันธุกรรม (พีจีเอ็มโอ ซึ่งย่อมาจาก Genetically Modified Organisms) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช ตลอดจนระบบนิเวศ (สฤณี อาชวานันทกุล, 2550)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับประเทศไทยในด้านการส่งออกผลผลิตทางการเกษตร โดยในอนาคตไทยควรหลีกเลี่ยงการแข่งขันในด้านต้นทุนและราคาของสินค้า แต่ควรชูประเด็นด้านคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าไทยให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลกำหนดให้เกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ และตั้งเป้าหมายให้ปี 2552 ต้องทำเกษตรอินทรีย์ครอบคลุมพื้นที่ 85 ล้านไร่ จากพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 131 ล้านไร่ทั่วประเทศ (หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, 2550)

อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งที่ผลิตวัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงซึ่งผักที่นิยมปลูกโดยทั่วไปได้แก่ มันฝรั่ง ถั่วแระ ข้าวโพดหวาน มะเขือม่วง ส่วนผลไม้ที่นิยมปลูกและมีชื่อเสียงด้านคุณภาพคือมะม่วงน้ำดอกไม้และลำไยโดยแหล่งที่มีการเพาะปลูกเป็นจำนวนมากของอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่

อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลโหล่งซอด ตำบลป่าไผ่ ตำบลน้ำแพร่ มีพืชและผลไม้ที่ผลิตในระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (จีเอพี) คือ ข้าวโพดหวาน มะเขือม่วง ถั่วแระ ลำไย มะม่วง โดยมีผลผลิตที่นำส่งเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร ประกอบด้วยมันฝรั่งมากกว่า 1,300 ตันต่อปี ถั่วแระมากกว่า 2,500 ตัน ข้าวโพดหวาน มากกว่า 60 ตันต่อปี ลำไยปี 2549 ผลิตได้ 18,542 ตัน (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วรรณพ จำนวน,17 เมษายน 2551)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา ทัศนคติของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการผลิตผักและผลไม้ปลอดสารพิษเพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูป เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของเกษตรกรและนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชปลอดสารพิษเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและช่วยลดปัญหาด้านสารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการผลิตผักและผลไม้ปลอดสารพิษเพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูป

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบทัศนคติของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการผลิตผักและผลไม้ปลอดสารพิษเพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูป
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ ทั้งโรงงานอุตสาหกรรมหรือภาครัฐ ที่จะทำการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชปลอดสารพิษ เพื่อการผลิตสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ทัศนคติ หมายถึง ผลรวมของความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่าง ต่อสถานการณ์ภายนอกทั้งต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ภายนอก

ผักและผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ (Hygienic Vegetable and Fruit) หมายถึง ผักและผลไม้ที่ปลอดภัยจากสารพิษตามมาตรฐานระบบ เกษตรดีที่เหมาะสม (จีเอพี) [Good Agricultural Practice (GAP)] โดยไม่มีสารพิษตกค้างที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค หรือไม่เกินปริมาณ

สารพิษตกค้างสูงสุดที่กำหนดในประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 288) พ.ศ. 2548 เรื่อง อาหารที่มีสารพิษตกค้าง

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ทำการเกษตรกรรมที่ผลิตวัตถุดิบทางการเกษตรที่อยู่ในเขตพื้นที่ทางการเกษตรในตำบลป่าไผ่ ตำบลโหล่งขอด และตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่และ ส่งผลผลิตเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมการแปรรูป

อุตสาหกรรมการแปรรูป หมายถึง อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรที่ได้นำวัตถุดิบที่มีอยู่ มาแปรรูปเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์โดยวิธีการใช้ความร้อน การแยกน้ำออก การลดอุณหภูมิ การเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพ และการใช้แรงดัน ซึ่งเป็นการแปรรูป อาหารที่ใช้บริโภคสำหรับมนุษย์

ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม หมายถึง ระบบการจัดการคุณภาพด้านการผลิตทางการเกษตร ซึ่งใช้ในการควบคุมกระบวนการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัย ปราศจากการปนเปื้อนจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช จุลินทรีย์ก่อโรค โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการที่ดี ถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพของผู้ปลูก สุขภาพของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม